

**החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין פח תעש אשקלון בע"מ, שבח
ייצור ושיווק מפוחים 1989 בע"מ ומטלפרס ייבוא (1982) בע"מ**

א. פתח דבר

לפניי בקשת פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק" או "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר שצדדים לו הם פח תעש אשקלון בע"מ (להלן: "פח תעש"), שבח ייצור ושיווק מפוחים 1989 בע"מ (להלן: "שבח") ומטלפרס ייבוא (1982) בע"מ (להלן: "מטלפרס"), שעניינו מיזם משותף להקמת מעבדת חום (Thermal Resistant Laboratory), לבדיקת מפוחי עשן ואישורם על ידי מכון התקנים (להלן: "ההסדר").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים שוכנעתי כי בכפוף לתנאים המפורטים בסוף החלטתי זו, אין בכבילות שבהסדר כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק; כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה; וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו, ראוי ההסדר לפטור מותנה לפי סעיף 14 לחוק על יסוד הנימוקים שיפורטו להלן.

ב. ההסכם והצדדים לו

1. הצדדים להסדר

פח תעש היא חברה פרטית בבעלות קפיטל שאן השקעות בע"מ (50%) ומרסל כהן אחזקות בע"מ (50%). פח תעש מתכננת, מייצרת ומתקינה מערכות אוורור לתעשייה, בניין וחקלאות. בין היתר, פח תעש מייצרת ומתקינה מפוחי עשן.

מטלפרס היא חברה פרטית בבעלות יעקוב (עקול) ניסימוב (50%), ניסים ניסימוב (45%) ואלה שמר (5%). מטלפרס מייצרת ומתקינה מערכות אוורור ומערכות לפינוי שליטה בעשן ואיטום מעברים לאש ועשן. בין היתר, מטלפרס מייצרת ומתקינה מפוחי עשן.

שבח היא חברה פרטית בבעלות אורן אידלמן (50%), אלון בן יעקב (22.5%), עמית בן יעקב (22.5%) ורינה בן יעקב (5%). שבח עוסקת בייצור ומכירה של מפוחים מסוגים שונים, בין היתר מפוחי עשן, אך אינה עוסקת בהתקנת מפוחים.

2.2. הרקע להסדר

מפוחי עשן הינם מפוחים המונעים על ידי חשמל שתכליתם הוצאת עשן וחום ממבנים. מפוחי העשן מותקנים כחלק ממערכות אוורור במבני תעשייה, חניונים, מבנים מסחריים ועוד. בעבר, התקן הישראלי למפוחי עשן הסתפק בבדיקה עצמאית שביצעו יצרני מפוחי עשן לעמידות מפוח העשן בטמפרטורה של 250 מעלות (או 400 מעלות במקרים מסוימים), והצתתם על תוצאות הבדיקה. אולם, לאור מקרים רבים בהם כשלו מפוחי עשן בשעת שריפה, פרסם ביום 26.7.2012 מכון התקנים הישראלי (להלן: "מכון התקנים") את תקן ישראלי ת"י 1001 חלק 7 (להלן: "התקן החדש"). התקן החדש אימץ את התקן האירופאי ISO 21927.3, הקובע חובת ביצוע בדיקה דינמית למפוחי עשן במעבדת חום שקיבלה את אישור מכון התקנים, ובנוכחות נציגי מכון התקנים.

במקביל, הודיע (ביום 23.5.12) ראש אגף בטיחות אש וחקירות בנציבות כבאות והצלה כי לא יינתנו אישורי כבאות למבנים המותקנים בהם מפוחי עשן שאינם עומדים בתקן החדש. תאריך כניסתו לתוקף של התקן החדש נדחה מספר פעמים עד ליום 1.11.14, בו הפך להוראה מחייבת. לפיכך, על אף שאין מדובר בתקן רשמי של מכון התקנים,¹ העמידה בתקן הפכה למחייבת מכוח הרגולציה בתחום רישוי מבנים.

מאחר שבתקופה שקדמה להפיכת התקן החדש להוראה מחייבת לא הייתה בישראל מעבדת חום שיכולה לשמש לבדיקת מפוחי עשן לפי התקן החדש, ומאחר שמכון התקנים החליט שלא להקים את המעבדה הנדרשת בעצמו בשל העלויות הכרוכות בכך, החליטו הגופים הפועלים בתחום, בסיוע התאחדות התעשיינים, לפעול להקמת המעבדה בעצמם.

3.2. ההסדר והכבילות שבו

באוגוסט 2014, נחתם הסכם בין פח תעש, מטלפרס ושבח (להלן: "הסכם שיתוף הפעולה"), שעניינו הקמה ותפעול מעבדה לבדיקת מפוחי עשן בטמפרטורה גבוהה במתחם פח תעש (להלן: "המעבדה המשותפת"). בהסכם נקבעו, בין היתר, אופן הניהול הכספי של המיזם, העלות המשווערת להקמת המעבדה וחלקו היחסי של כל צד בה, וכן, הטבות שיינתנו לצדדים להסדר בתנאי הבדיקה, הנובעות מעצם הבעלות במעבדה. במסגרת הטבות אלו זכו בעלי המיזם ב-10 בדיקות ללא עלות (פרט לתשלום עבור שכר עבודה), ולמחיר מוזל על בדיקות נוספות שיערכו, לעומת המחיר שנקבע עבור צדדים שלישיים.

בהמשך להסכם זה, נחתם בינואר 2015 הסכם בין פח תעש לבין מכון התקנים, לפיו תשמש פח תעש כקבלן משנה של מכון התקנים ותספק לו שירותי מעבדה לבדיקת מפוחי עשן. במסגרת הסכם זה נקבעו, בין היתר, אופן ההתקשרות מול מכון התקנים, שעובדיו מבצעים את הבדיקה בפועל, והתנאים המסחריים בהם יוכל צד ג' לקבל שירותי מעבדה. בהסכם זה

¹ תקן ישראלי שנקבע על ידי מכון התקנים הישראלי הוא תקן וולונטרי. שר הכלכלה רשאי לאחר התייעצות עם נציגי היצרנים והצרכנים, להכריז בהכרזה שפורסמה ברשומות על תקן מסוים, כולו או חלקו כעל תקן ישראלי רשמי מחייב, בנסיבות מסוימות.

נקבע כי צדדים שלישיים העושים שימוש בשירותי המעבדה יעבירו את התשלום לקופת המיזם דרך מכון התקנים והופחתו שיעורי התשלום שנקבעו לעניין זה בהסכם שיתוף הפעולה (אולם, מדובר עדיין בתשלום גבוה יותר מזה שנקבע עבור בדיקות של בעלי המיזם).

על אף שההסדר בין הצדדים נחתם עוד באוגוסט 2014, והצדדים להסדר התחילו לפעול על פיו סמוך לאחר מכן, הצדדים פנו בעניין זה לרשות ההגבלים העסקיים (להלן: "הרשות") בפברואר 2015, והגישו את בקשת פטור בגינו ביולי 2015.

ג. השפעת ההסדר על התחרות

כאמור, החל מנובמבר 2014 לא ניתנים על ידי נציבות הכבאות וההצלה היתרים למבנים בהם מותקנים מפוחי עשן שאינם עומדים בתקן החדש. בדיקת רשות ההגבלים העסקיים העלתה כי השתת חובה חדשה זו, מבלי שהייתה מעבדה זמינה לביצוע בדיקות כאמור, העלתה באופן משמעותי את חסמי הכניסה לתחום מפוחי העשן, והשיתה עלויות גדולות יותר באופן יחסי על המתחרים הקטנים, עד כדי שחלקם הפסיקו את פעילותם בייצור מפוחי עשן.

ההסדר שלפנינו בא לעולם נוכח שינוי זה בתנאי השוק, והצורך הדחוף שנוצר בגינו בהקמת מעבדת חום. מאחר שהצדדים להסדר סברו כי הקמת מעבדה באופן עצמאי כרוכה בעלויות גבוהות ואינה משתלמת, הם החליטו להקים את המעבדה במשותף, כאשר הפעלתה תתבצע על ידי פח תעש.

במיזם משותף מסוג זה, עשויים להתעורר מספר חששות לפגיעה בתחרות. האחד, חשש מפני הפחתת התחרות בין החברים במיזם, בשווקים שבהם הם מתחרים; השני, חשש מפני פגיעה במתחרים שאינם חלק מהמיזם המשותף ושזקוקים לשירותיו, חשש שעשוי לעלות עד כדי חסימת מתחרים אלו ודחיקתם מהשוק; השלישי, חשש מפני יכולתה של פח תעש, מפעילת המעבדה, לפגוע במתחרים (בין אם הם בעלי המעבדה ובין אם לאו) על ידי השפעה על מהלך הבדיקה ותוצאותיה, כמו גם שימוש במידע אליו היא נחשפת במהלך הבדיקה.

בהתייחס לחשש מפני הפחתת התחרות בין הצדדים להסדר, העלתה בדיקת הרשות כי שיתוף הפעולה בהקמת המעבדה אינו עוסק בליבת התחרות בין הצדדים ואינו נוגע לתנאים מסחריים כדוגמת מחירים, תכניות עסקיות וכיוצא בזה, ומשכך מופג באופן יחסי חשש זה.

בהתייחס לחשש השני, מפני פגיעה במתחרים שאינם חלק מהמיזם, עלה מבדיקת הרשות כי פרט למעבדה המשותפת, קיימת כיום מעבדה עצמאית אחת בלבד, בבעלות חברת שגיא מערכות ואורור בע"מ (להלן: "שגיא"). מעבדה זו אינה משמשת כקבלן משנה של מכון התקנים ולפיכך אינה מספקת שירותים לצדדים שלישיים. כמו כן, קבוצה נוספת של יצרנים פועלת להקמת מעבדה נוספת, אך עד למועד מתן החלטה זו לא עלה בידה לקבל את האישורים הנדרשים ממכון התקנים. לפיכך, נכון לעת הזו, בפני מתחריהם של הצדדים להסדר עומדת רק אלטרנטיבה אחת לביצוע בדיקות במעבדת חום בישראל, והיא לבצע את הבדיקות במעבדה המשותפת.

באשר לאפשרות לבדוק את עמידתם של מפוחי העשן בתקן החדש באמצעות מעבדות זרות, העלתה בדיקת הרשות העלתה כי מחירה של בדיקה בחו"ל, בהתחשב בעלויות השילוח הנלוות לה, גבוה משמעותית מבדיקה במעבדה המשותפת.

לפיכך, עולה חשש שהצדדים להסדר, באמצעות שליטתם על פעילות המעבדה המשותפת, יפגעו במתחרים שאינם חלק מהמיזם המשותף ושזקוקים לשירותיו, בדרך של העלאת מחיר הבדיקה או בדרך של אי מתן שירותי מעבדה, ובאופן אשר עשוי להוביל לדחיקתם של מתחרים אלו מפעילות בתחום מפוחי העשן. לפיכך, החלטתי לקבוע תנאים שנועדו לאפשר לכל מתחרה בתחום ליהנות מהשירותים והיתרונות הגלומים במיזם באופן שוויוני. במסגרת זו, נקבע כי כל גורם בתחום מפוחי העשן שמעוניין בכך, יהיה רשאי להצטרף כבעלים במעבדה המשותפת. בנוסף, נועדו התנאים להבטיח כי כל גורם, בין אם הצטרף כבעלים למעבדה ובין אם לאו, יוכל לקבל שירותים מהמעבדה המשותפת בתנאים מסחריים זהים לאלו שיינתנו לבעלי המעבדה.

לבסוף, ועל מנת להפיג את החשש העולה נוכח מעמדה של פח תעש כמפעילת המעבדה, החלטתי לקבוע תנאים שיבטיחו כי נציג פח תעש יוכל לבצע בעצמו רק את הפעולות ההכרחיות לצורך מתן השירות במעבדה המשותפת, ויהיה חשוף למידע המינימלי הנדרש. עוד נועדו התנאים להבטיח כי בסיום הבדיקה, כל המידע הנוגע אליה ימחק ממחשבי פח תעש, והצדדים להסדר לא יהיו חשופים אליו.

אשר על כן, נחה דעתי כי אין בהסדר, בהתקיים התנאים המפורטים להלן, לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק.

ד. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש, בכפוף לתנאים המפורטים להלן, וזאת למשך **שלוש שנים** מהיום.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 ימים בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

ואלה התנאים למתן הפטור:

הגדרות

"**בעלי המעבדה**" – פח תעש, שבח ומטלפרס, וכן כל חברה אחרת אשר תצטרף כשותפה בבעלות על המעבדה;

"**הסכם שיתוף הפעולה**" – הסכם מאוגוסט 2014, בין פח תעש, שבח ומטלפרס, כפי שהועבר לרשות ההגבלים ביום 26.7.2015;

"חברה בודקת" – כל גורם המבקש לקבל שירות מעבדה ;

"המידע הדרוש למתן שירות מעבדה" – מידע בדבר שם החברה הבודקת, סוג המפוח, דגם המפוח, דגם המנוע, ארץ ייצור ויצרן המנוע ;

"המעבדה" – מעבדת חום (TRL – Thermal Resistant Laboratory) לבדיקת מפוחי עשן לצורך אישורם על ידי מכון התקנים כעומדים בתקן 1001.7, ואשר הוקמה על פי הסכם שיתוף הפעולה ;

"הממונה" – הממונה על הגבלים עסקיים ;

"הפעולות המותרות" – חיבור מפוח עשן לצורך שירות מעבדה ; אספקת תעלות לצורך החיבור ; בדיקת בטיחות החיבורים ; שירותי מלגה ; שירותי אחסנה ; אספקת בידוד טרמי וכבל הזנה ; וניתוק מפוח עשן בסיום הבדיקה ;

"מקבל שירות מעבדה" – בעלי המעבדה וכל חברה בודקת ;

"מטלפרס" – מטלפרס ייצוא (1982) בע"מ ;

"מכון התקנים" – מכון התקנים הישראלי ;

"עלויות הקמת המעבדה" – העלויות שהוצגו לממונה ביום 21.9.15, ושעל פיהן חושב סכום ההשתתפות בעלויות ההקמה ששילמו מטלפרס ושבח ;

"פח תעש" – פח תעש אשקלון בע"מ ;

"שבח" – שבח ייצור ושיווק מפוחים 1989 בע"מ ;

"שירות מעבדה" – שירות הניתן על ידי המעבדה או פח תעש לצורך בדיקת עמידות מפוח עשן בתנאי תקן 1001.7 ;

"שכירות שנתית" – סכום שלא יעלה על הסכום שנקבע בסעיף 3.7.10 להסכם ;

"תנאים מסחריים" – לרבות המחיר שיגבה עבור שירות מעבדה, תנאי התשלום, קביעת מועדי שירות מעבדה ואיכות השירות שיינתן ;

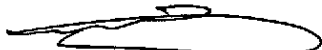
"תקן 1001.7" – תקן ישראלי ת"י 1001 חלק 7 שפורסם על ידי מכון התקנים ביום 26.1.12 ;

התנאים

1. חברה בודקת תהיה רשאית להצטרף כשותפה שווה בבעלות על המעבדה, ותהיה זכאית מיום ההצטרפות ואילך לתנאים זהים לתנאים שחלים על בעלי המעבדה, למעט התנאים החלים על פח תעש נוכח היותה מפעילת המעבדה. מבלי לגרוע מכלליות האמור, בעלי המעבדה לא יגבו מחברה בודקת המעוניינת להצטרף כשותפה בבעלות על המעבדה סכום גבוה מחלקה היחסי בעלויות הקמת המעבדה והשכירות השנתית, בהתאם למועד ההצטרפות.

2. כל גורם המעוניין בכך יוכל לקבל מהמעבדה שירות מעבדה, בין אם הצטרף כבעלים למעבדה ובין אם לאו. התנאים המסחריים עבור קבלת שירות מעבדה יהיו זהים לכל מקבל שירות מעבדה.
3. לא ייקח חלק במתן שירות מעבדה מי שאינו נציג של מקבל שירות מעבדה, מלבד נציג מכון התקנים ונציג אחד לכל היותר של פח תעש, אשר הוסמך לעניין זה על ידי מנכ"ל פח תעש (להלן: "נציג פח תעש").
4. במהלך מתן שירות מעבדה יבצע נציג פח תעש את הפעולות המותרות בלבד ולא יעשה כל שימוש במידע אליו נחשף ממקבל שירות מעבדה, אלא לצרכי מתן השירות לאותו מקבל שירות.
5. כל המידע הנוגע לשירות מעבדה שניתן ולתוצאות הבדיקות שבוצעו במסגרתו, יהיה זמין אך ורק למקבל שירות המעבדה ולמכון התקנים.
6. מנכ"ל פח תעש יידע את נציג פח תעש בפרטי תנאים 3-5 למתן הפטור.
7. כל ספק בדבר תחולתם של תנאים אלה, פרשנותם או בדבר דרך יישומם - יובא להכרעת הממונה.

אורי שוורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, י"ט אדר א', תשע"ו

28 פברואר, 2016